

Valtuustoaloite velanhoidon pitkäaikaissuunnitelman laadinta

Kaupunginhallitus 09.04.2025 § 109
784/00.02.13/2022

Valtuutettu Timo Mäkelä jätti 17.11.2022 Paimion kokoomuksen, keskustan, perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien valtuustoryhmien valtuustoaloitteen, joka kuuluu seuraavasti:

Tänään olemme jälleen olleet päättämässä ensi vuoden kaupungin rahankäytöstä. Olemme lisäksi linjanneet hahmotelmaa siitä, miten rahaa tullaan käyttämään seuraavan viiden vuoden aikana. Harvalla meistä on näitä päätöksiä tehdessämme kuitenkaan kokonaiskuvaa siitä miten nämä päätökset tulevat vaikuttamaan kaupungin velkamäärän suuruuteen pitkällä aikavälillä. Tämä päättelyketju siis paljastaa yhden tärkeän työkalun puuttumisen päätöksenteon työkalupakistamme.

Pitkäaikaissuunnitelma velanhoidosta, min. 10 vuotta tai jopa 20 vuoden suunnitelma toimisi oivana työkaluna myös erilaisten skenaarioiden laadinnassa mm. korkomenojen suhteen. Työkalu mahdollistaisi myös paremmin arvovalintojen tekemisen velanhoidon, lisävelan ottamisen tai lainojen lyhentämisen suhteen. Työkalu voisi esimerkiksi toimia myös valtuuston esittämänä raamityökaluna, kun seuraavan vuoden budjettia aletaan laatia.

Aloite:

Paimion kaupunki laatii velanhoidon tai paremminkin velkamäärän kasvun- tai laskun pitkäaikaissuunnitelman minimissään 10 vuoden ajalle, kuitenkin mieluiten 20 vuodelle. Suunnitelmassa voi ja toivottavasti otetaankin huomioon ns. pakolliset tulevat investoinnit kuten koulujen ja välttämättömien rakennusten uusinvestoinnit ja remontit.

.....

Kuntaliiton suositus kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnasta perustuu kuntalain §110:ään.

Kuntalain 110§:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vuosittain hyväksyttävä talousarvio ja -suunnitelma on valtuuston keskeinen kunnan toiminnan ja talouden ohjausväline. Kunnan talousarvion ja -suunnitelman tulisi olla selkeä ja tiivis, ja sen pitäisi antaa käyttäjälleen (päättöksentekijä, kuntalainen) riittävät tiedot kunnan menoista, tuloista ja rahoituksesta. Lähtökohtana on

valtuustokausittain laadittavan kuntastrategian pitkän tähtäimen tavoitteet.

Kaupungin hallintosäännön 64§:ssä todetaan rahatoimen hoitamista ja rahoitus-, sijoitus ja takaustoiminnan periaatteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 9.2.2022. Periaatteissa hyväksytään mm. suuntalinjat kaupungin rahoitustoiminnan riskienhallinnan keinoista ja suojaamisen periaatteista.

Paimiossa käyttötalouden osalta taloussuunnitelma on kolmevuotinen ja investointien osalta viisivuotinen. Lisäksi teknisen lautakunnan investointien lopuksi listattu mahdollisia, tarpeellisia investointeja, jotka eivät ole mahtuneet viisivuotiseen investointiohjelmaan. Esimerkiksi vuoden 2025 talousarviossa suunnitelmakauden ulkopuolelle arvioidaan noin 21 milj. euron investoinnit. On totta, että talousarviokirjassa löytyy nykyisellään vain kolmen vuoden käyttötalouden ja investointien perusteella oleva arvio lainamäärän ja korkokustannusten kehityksestä. Se pystytäänkö lainamäärää lyhentämään vai kasvaako se, riippuu viime kädessä poliittisista päätöksistä.

Kun vuoden 2026 aikana saadaan viime vuosien suurinvestoinnit (Oinilan päiväkotia, sisäliikuntahalli ja Kriivarin koulun laajennus ja peruskorjaus) tehtyä, pitää tarkasti miettiä ja linjata mihin investointeihin voidaan ryhtyä, jos lainamäärä halutaan kääntää laskuun. Tehtyjen investointien käyttökustannukset lisäävät vuotuisia käyttötalousmenoja ja lisäävät siten ylijäämäisen tilinpäätöksen haastetta. Teknisen toimen investointitarpeiden kartoituksessa on mukana hankkeita noin 15 vuoden ajalle, niistä kertyy se noin 21 milj. euron investointitarve, joka on talousarviokirjan suunnitelmakauden ulkopuolella. Investoinnit sisältävät sekä välttämättömiä korjausinvestointeja että vapaaehtoisia uudishankkeita.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2024 tilinpäätöksessä oli vajaa 62 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvion laskelmien mukaan sen arvioidaan kasvavan kuluvaan vuoteen vajaalla seitsemällä miljoonalla ja 2026 -2027 vielä yhteensä reilulla 4,5 milj. eurolla, jolloin lainaa olisi vajaa 73 milj. euroa. Sen jälkeen on tavoitteena saada lainamäärän kasvu taittumaan ja kääntymään laskuun. Korkoriskiltä on suojauduttu koronvaihtosopimuksilla, joilla vaihtuvakorkoisten laina muutetaan kiinteäksi ja joilla on tarkoitus suojata lainasalkkua koronvaihtelun muutoksilta.

Nyrkkisääntönä voidaan sanoa, että jos tilikauden tulos on ylijäämäinen tai nollassa ja vuotuiset investoinnit ovat enintään poistojen suuruiset (n 3,5 milj. €), lainamäärä ei kasva. Lainamäärän lyhentäminen edellyttää ylijäämäisiä tilinpäätöksiä ja enintään 3,5 miljoonan euron vuotuisia investointeja.

Oheismateriaalina taulukko lainakannasta vuoden 2024 tilinpäätöksessä ja oletettu kehitys vuoteen 2040 asti, jota on käytetty mm. korkosuojauspäätösten tukena. Olettaman

toteutuminen on hyvin monesta seikasta kiinni: toimintatuottojen ja -kulujen, verorahoituksen (verot ja valtionosuudet), korkotason, investointien ja poistojen kehityksestä ja toteutuaakseen edellyttää kaupungilta aktiivisia toimia sekä tulojen kartuttamiseksi että menojen kasvun hillitsemiseksi. Tulevien vuosien talousarvioita laadittaessa voidaan päätöksenteon tueksi esittää pitkäaikaisia arvioita, huomioiden laskelmien epävarmuuden kasvaminen aikajänteen pidentyessä.

Esittelijä:	kaupunginjohtaja Turpela Nina-Mari
Päätösehdotus:	Kaupunginhallitus merkitsee annetun selvityksen tiedoksi ja merkitsee aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös:	Ehdotus hyväksyttiin.